

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

812

Vragen van het lid **De Hoop** (PvdA) aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media over *verdubbeling van het aantal thuiszitters op het vwo in de regio Holland Rijnland* (ingezonden 7 oktober 2021).

Antwoord van Minister **Slob** (Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 24 november 2021).

Vraag 1

Hoe verklaart u dat in de regio rondom Leiden het aantal thuiszitters op het vwo in een jaar tijd bijna is verdubbeld van 21 in het schooljaar 2019/2020 naar 39 in 2020/2021?¹

Antwoord 1

Zoals geschetst in de verzuimbrief van februari 2021² werk ik hard aan het bieden van ontwikkelkansen voor kinderen die al langer niet naar school gaan, die dreigen uit te vallen of al langere tijd zijn uitgevallen. Daarbij hanteer ik – samen met de staatssecretaris van VWS – een integrale aanpak. Onderdeel daarvan is dat de registratie van verzuim op orde is en dat er een éénduidige definitie van verzuim wordt gehanteerd. Bij het beter in beeld brengen van die cijfers kan het voorkomen dat de aantallen oplopen, omdat een regio simpelweg beter zicht krijgt op de problematiek. Dit geldt ook voor de regio Holland Rijnland.

Naar aanleiding van het bericht in het Leidsch Dagblad en de vragen van het lid De Hoop (PvdA) heb ik contact laten opnemen met het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland (hierna: RBL) en het jaarverslag opgevraagd.³ Het RBL geeft in dat jaarverslag zelf aan het vermoeden te hebben dat het toenemende aantal VWO-thuiszitters met name te maken heeft met een verbeterde samenwerking en als gevolg daarvan toenemende meldingsbereidheid. Het RBL denkt niet dat het aantal thuiszitters zoveel gestegen is, de omvang is wel beter in beeld. Het RBL is zich veel intensiever gaan richten op de registratie van langdurig geoorloofd verzuim en neemt deze cijfers nu mee in het jaarverslag. Het RBL wijst in zijn jaarverslag op het feit dat er in het land verschillende definities (waarbij sommige scholen/gemeentes alleen

¹ Leidsch Dagblad, 7 oktober 2021, «Bureau leerplicht: thuiszitters op het vwo bijna verdubbeld»

² Kamerstuk 26 695, nr. 134

³ Jaarverslagen RBL Holland Rijnland: https://rbl-hollandrijnland.nl/wp-content/uploads/2021/10/RBL-Jaarverslag-2020-2021_vastgesteld-DB.pdf

ongeeoorloofd verzuim registreren terwijl anderen alle vormen van verzuim registreren) en manieren van tellingen worden gebruikt.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u dat het overgrote deel van de betreffende vwo'ers, die voor lange tijd niet naar school gaan, kampt met psychische problemen, zoals angsten, depressies, anorexia nervosa of autisme? Deelt u de mening dat ook bij psychische problemen alles in het werk moet worden gesteld om te voorkomen dat zulke leerlingen thuis zitten en zo verstoken blijven van onderwijs?

Antwoord 2

Volgens het jaarverslag wordt in de registratie van RBL de oorzaak van het verzuim gebaseerd op een subjectieve inschatting van de betrokken consulent op basis van de informatie die hij/zij heeft. Daaruit blijkt dat er bij de kinderen op het VWO psychische problemen vaker leiden tot verzuim, bijvoorbeeld in vergelijking tot kinderen in het V(S)O of praktijkonderwijs waar externaliserende problemen – gericht op de omgeving, bijvoorbeeld agressief gedrag – vaker oorzaak zijn. Dat komt overeen met onderzoeken die afgelopen jaren zijn uitgevoerd naar de achtergrondkenmerken van kinderen en jongeren die uitvallen.^{4 5 6 7} Deze onderzoeken laten stuk voor stuk zien dat de oorzaken van thuiszitten zeer divers zijn. In het ene onderzoek komt agressie sterk naar voren, terwijl in een eerder onderzoek juist internaliserende gedragsproblematiek sterk naar voren komt.

In alle gevallen is het – zoals ook in de vraag wordt gesteld – zaak om te voorkomen dat leerlingen langdurig thuis komen te zitten. Daarbij zal steeds gekeken moeten worden naar wat een leerling nodig heeft en wat er voor maatwerk nodig is. Voor jongeren met een complexe ondersteuningsbehoefte die daardoor soms tussen wal en schip vallen, wordt er gewerkt aan meer ruimte voor onderwijszorgarrangementen. Momenteel bereid ik een experimenteerbesluit voor dat initiatieven de ruimte biedt om in deze arrangementen op een aantal punten af te wijken van wet- en regelgeving.

Vraag 3

In hoeverre zijn de twee voorbeelden van leerlingen die slachtoffer worden van wachtlijsten, die het jaarverslag van het regionaal bureau leerplicht uitlicht, representatief voor de thuiszitproblematiek in deze regio?

Antwoord 3

Zoals het jaarverslag aangeeft is de wachtlijstproblematiek (voor zowel speciaal onderwijs als vormen van dagbesteding) voor een klein, maar toenemend aantal thuiszitters in deze regio aan de orde. Daarmee is het niet zo zeer representatief voor de hele thuiszitproblematiek in de regio, maar nadrukkelijk wel een probleem. Er wordt daarom gewerkt aan een monitor om de wachtlijsten voor het (v)so beter in beeld te krijgen.

Wachtlijsten kunnen ook ontstaan omdat er minder uitstroom is uit de zorg. Holland Rijnland geeft aan dat ze minder doorstroom zien van dagbesteding naar onderwijs. Kinderen die eigenlijk (gedeeltelijk) onderwijs zouden kunnen volgen houden daarmee de plek bezet voor kinderen waarvoor dagbesteding wel de beste plek is. Binnen Holland Rijnland wordt in kaart gebracht waar nog gaten zitten in het onderwijszorgcontinuüm en hoe het onderwijs (evt. gezamenlijk met zorg) hierop een aanbod kan organiseren.

Vraag 4

Vindt u een budgetplafond bij regionale aanbieders van dagbesteding een geldig excuus om een kind maar te laten thuis zitten? Zo nee, welke mogelijkheden gaat u aangrijpen om hiertegen op te treden?

⁴ Regioplan, 2019: <https://www.steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/wp-content/uploads/2019/09/Analyse-en-impuls-thuiszittersaanpak-Regioplan.pdf>

⁵ Kohnstamm Instituut, 2019: <https://kohnstamminstituut.nl/rapport/niet-thuisgeven/>

⁶ Kohnstamm Instituut, 2021: <https://kohnstamminstituut.nl/rapport/zicht-op-thuiszitten/>

⁷ Kohnstamm Instituut, 2019: <https://kohnstamminstituut.nl/rapport/niet-thuisgeven/>

Antwoord 4

Een budgetplafond bij een aanbieder van dagbesteding is op zichzelf geen reden om een kind thuis te laten zitten. Als vastgesteld is dat een kind jeugdhulp nodig heeft zal de gemeente óf een uitzondering moeten maken op het budgetplafond bij deze aanbieder óf zal dagbesteding geleverd moeten worden door een andere aanbieder in de regio. Daarvoor is het uiteraard van belang dat er voldoende geld is om deze zorg in te kopen en dus wachttijsten worden voorkomen. Vanuit het Rijk is hiervoor dit jaar extra geld beschikbaar gesteld.⁸

Vraag 5

Wat zegt de ontwikkeling in de regio Holland Rijnland over de thuiszittersproblematiek elders in het land en over het succes van de aanpak van thuiszitterproblematiek in het algemeen?

Antwoord 5

De ontwikkeling in regio Holland Rijnland waarbij het RBL in samenwerking met partners werk gemaakt heeft van het steeds beter in beeld brengen van thuiszitten, past in een breder landelijk beeld. Het laat tegelijkertijd zien hoe ingewikkeld het aanpakken van verzuim is.

Ondanks dat scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten zich vaak samen met zorgpartijen hard inzetten om iedere leerling een passende plek te bieden, zijn er nog steeds te veel kinderen die niet naar school gaan en loopt het aantal uitgevallen leerlingen niet terug. Vaak is er sprake van zeer complexe situaties die om een intensieve aanpak en maatwerkoplossingen vragen. Het vraagstuk van uitval blijft daarmee urgent en ik blijf dan ook samen met het Ministerie van VWS en diverse betrokken partijen onverminderd doorwerken aan de integrale aanpak om het aantal thuiszittende leerlingen te verlagen, zoals ook beschreven in de laatste verzuimbrieven van afgelopen februari.⁹ Dit doen we onder andere door de verbeteraanpak passend onderwijs, verbeterde samenwerking tussen onderwijs en zorg en het vergroten van de mogelijkheden voor maatwerk.

⁸ Kamerstuk 31 839, nr. 774

⁹ Kamerstuk 26 695, nr. 134